

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ
NUTARIMAS**

**DĖL VIEŠOJO SEKTORIAUS BUHALTERINĖS APSKAITOS IR FINANSINĖS
ATSKAITOMYBĖS SISTEMOS REFORMOS KONCEPCIJOS IR KOORDINAVIMO IR
PRIEŽIŪROS KOMISIJOS SUDARYMO**

2005 m. birželio 29 d. Nr. 718
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo (Žin., 1994, Nr. [43-772](#); 1998, Nr. [41\(1\)-1131](#); 2000, Nr. [92-2843](#); 2007, Nr. [72-2831](#)) 22 straipsnio 15 punktu ir 27 straipsnio 1, 4 ir 5 dalimis, taip pat siekdama reformuoti viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė nutaria:

Preambulės pakeitimai:

Nr. [746](#), 2008-07-16, Žin., 2008, Nr. 86-3414 (2008-07-29)

1. Pritarti Viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemos reformos koncepcijai (pridedama).

2. Sudaryti šią Viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemos reformos koordinavimo ir priežiūros komisiją (toliau vadinama – komisija):

finansų viceministras pagal finansų ministro nustatytą veiklos sritį (komisijos pirmininkas);

Finansų ministerijos Apskaitos metodologijos departamento direktorius (komisijos pirmininko pavaduotojas);

Ūkio ministerijos Finansų ir apskaitos skyriaus vedėjas;

Teisingumo ministerijos Teisėkūros ir viešosios teisės departamento vyriausiasis specialistas;

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus pavaduotojas;

Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos direktoriaus pavaduotojas;

Lietuvos statistikos departamento Nacionalinių sąskaitų skyriaus vedėjo pavaduotojas;

Lietuvos savivaldybių asociacijos atstovas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [746](#), 2008-07-16, Žin., 2008, Nr. 86-3414 (2008-07-29)

Nr. [335](#), 2011-03-23, Žin., 2011, Nr. 36-1720 (2011-03-26)

3. Pavesti Finansų ministerijai, Ūkio ministerijai, Teisingumo ministerijai, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Valstybinei ligonių kasai prie Sveikatos apsaugos ministerijos, Statistikos departamentui prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir pasiūlyti Lietuvos savivaldybių asociacijai skirti savo atstovus į komisiją.

Punkto pakeitimai:

Nr. [746](#), 2008-07-16, Žin., 2008, Nr. 86-3414 (2008-07-29)

4. (neteko galios).

Punkto pakeitimai:

Nr. [746](#), 2008-07-16, Žin., 2008, Nr. 86-3414 (2008-07-29)

5. Personalinę Komisijos sudėtį tvirtina finansų ministras pagal 2 punkte nurodytą valstybės institucijų ir įstaigų vadovų teikimus.

Papildyta punktu:

Nr. [746](#), 2008-07-16, Žin., 2008, Nr. 86-3414 (2008-07-29)

6. Nustatyti, kad Finansų ministerija, gavusi komisijos pasiūlymus pakeisti arba papildyti viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemos reformos įgyvendinimo

priemonių planą, teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei šio plano pakeitimų arba papildymų projektus.

Papildyta punktu:

Nr. [746](#), 2008-07-16, Žin., 2008, Nr. 86-3414 (2008-07-29)

7. Patvirtinti Viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemos reformos koordinavimo ir priežiūros komisijos nuostatus (pridedama).

Papildyta punktu:

Nr. [746](#), 2008-07-16, Žin., 2008, Nr. 86-3414 (2008-07-29)

Ministras Pirmininkas

Algirdas Brazauskas

Finansų ministras

Zigmantas Balčytis

Papildyta naujais nuostatais:

Nr. [746](#), 2008-07-16, Žin., 2008, Nr. 86-3414 (2008-07-29)

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės

2005 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 718

(Lietuvos Respublikos Vyriausybės

2008 m. liepos 16 d. nutarimo Nr. 746

redakcija)

VIEŠOJO SEKTORIAUS BUHALTERINĖS APSKAITOS IR FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS SISTEMOS REFORMOS KOORDINAVIMO IR PRIEŽIŪROS KOMISIJOS NUOSTATAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemos reformos koordinavimo ir priežiūros komisijos nuostatai (toliau vadinama – šie nuostatai) reglamentuoja Viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemos reformos koordinavimo ir priežiūros komisijos (toliau vadinama – komisija) uždavinius, funkcijas ir darbo organizavimą.

2. Komisija savo veikloje vadovaujasi šiais nuostatais ir kitais teisės aktais.

3. Personalinę komisijos sudėtį tvirtina finansų ministras pagal šio nutarimo 2 punkte nurodytų įstaigų vadovų teikimus.

4. Komisijos nariams už darbą šioje komisijoje neatlyginama.

II. KOMISIJOS UŽDAVINIAI IR FUNKCIJOS

5. Komisijos uždaviniai – strategiškai vadovauti viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemos reformai ir prižiūrėti šios reformos eigą.

6. Vykdydama jai pavestus uždavinius, komisija atlieka šias funkcijas:

6.1. teikia už viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemos reformos įgyvendinimo priemones atsakingoms institucijoms pasiūlymus dėl viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemos reformos įgyvendinimo priemonių darbo grupių sudarymo ir atsako už šių darbo grupių veiklos koordinavimą;

6.2. kas pusę metų parengia ir teikia Finansų ministerijai išvadas apie viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemos reformos įgyvendinimo priemones, įgyvendintas per praeitą pusmetį. Jeigu komisija turi pasiūlymų dėl viešojo sektoriaus buhalterinės

apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemos reformos įgyvendinimo priemonių plano pakeitimo arba papildymo, taip pat teikia juos Finansų ministerijai.

III. KOMISIJOS DARBO ORGANIZAVIMAS

7. Komisijos posėdžius šaukia, jų vietą, laiką, darbotvarkę tvirtina ir jiems pirmininkauja komisijos pirmininkas, o jo nesant – komisijos pirmininko pavaduotojas ar kitas komisijos pirmininko paskirtas asmuo.

8. Pagrindinė komisijos darbo forma – posėdžiai. Eiliniai komisijos posėdžiai šaukiami ne rečiau kaip kartą per ketvirtį. Neeiliniai komisijos posėdžiai šaukiami komisijos pirmininko arba 1/3 komisijos narių iniciatyva.

9. Komisijos posėdyje, be komisijos narių, komisijos pirmininko kvietimu gali dalyvauti ir kiti suinteresuotų institucijų atstovai.

10. Komisijos posėdis laikomas teisėtu, jeigu jame dalyvauja daugiau kaip pusė komisijos narių. Sprendimai priimami posėdyje dalyvavusių komisijos narių paprasta balsų dauguma, atviru vardiniu balsavimu. Jeigu balsai pasiskirsto po lygiai, lemiamas posėdžio pirmininko balsas.

11. Komisijos posėdžiai protokoluojami. Protokolas ne vėliau kaip per 3 darbo dienas po posėdžio pasirašo posėdžio pirmininkas. Posėdžio protokolas ne vėliau kaip per 2 darbo dienas nuo jo pasirašymo išsiunčiamas komisijos nariams, o prireikus – ir kitiems asmenims.

12. Komisiją techniškai ir ūkiškai aptarnauja Finansų ministerija.

Nauja koncepcijos redakcija:

Nr. [746](#), 2008-07-16, *Žin.*, 2008, Nr. 86-3414 (2008-07-29)

PRITARTA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2005 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 718
(Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2008 m. liepos 16 d. nutarimo Nr. 746
redakcija)

**VIEŠOJO SEKTORIAUS BUHALTERINĖS APSKAITOS IR FINANSINĖS
ATSKAITOMYBĖS SISTEMOS REFORMOS KONCEPCIJA**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemos reformos koncepcija (toliau vadinama – ši koncepcija) parengta siekiant reformuoti viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemą, kad būtų gaunama patikima ir objektyvi informacija, kurios reikia ekonominiais sprendimams priimti. Ji turi prisidėti prie veiksmingesnio valstybės išteklių valdymo visais lygiais ir skaidresnio jų naudojimo.

2. Šioje koncepcijoje viešasis sektorius apima valstybę, savivaldybes, biudžetines įstaigas ir jų kontroliuojamas viešąsias įstaigas, priskiriamas prie viešojo sektoriaus subjektų pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą (*Žin.*, 2007, Nr. [77-3046](#)) (toliau vadinama – viešosios įstaigos), taip pat išteklių ir mokesčių fondus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [335](#), 2011-03-23, *Žin.*, 2011, Nr. 36-1720 (2011-03-26)

3. Šioje koncepcijoje, atsižvelgiant į išteklių valdymo kontrolės laipsnį, aptariami tokie apskaitos informacijos kaupimo ir naudojimo viešajame sektoriuje lygiai:

3.1. žemiausiasis lygis – biudžetinės įstaigos, viešosios įstaigos, mokesčių ir išteklių fondai;

3.2. vidurinis lygis – visi viešojo sektoriaus subjektai, turintys kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų, rengiantys konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį ir teikiantys jį Finansų ministerijai arba savivaldybėms, arba Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau vadinama – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba), arba Valstybinei ligonių kasai prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau vadinama – Valstybinė ligonių kasa);

3.3. aukštesnysis lygis – savivaldybės, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba, Valstybinė ligonių kasa ir valstybė kaip atskiras juridinis asmuo (Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lygiu), išskyrus šios koncepcijos 3.4 punkte nurodytą atvejį;

3.4. aukščiausiasis lygis – valstybė kaip atskiras juridinis asmuo, rengiantis konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį, apimančią informaciją apie valstybės, savivaldybių ir išteklių fondų turtą, įsipareigojimus, pajamas ir išlaidas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [335](#), 2011-03-23, *Žin.*, 2011, Nr. 36-1720 (2011-03-26)

4. Nurodyti 3.1 ir 3.2 punktuose viešojo sektoriaus subjektai ir 3.3 punkte nurodyta Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba ir Valstybinė ligonių kasa sudaro žemesniojo lygio ataskaitų rinkinius, kiti 3.3 ir 3.4 punkte nurodyti viešojo sektoriaus subjektai rengia aukštesniojo lygio ataskaitų rinkinius.

5. Aukščiausiojo ir aukštesniojo lygių viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos informacijos ir finansinių ataskaitų vartotojai – Lietuvos Respublikos Seimas, Lietuvos Respublikos Vyriausybė, savivaldybės, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Lietuvos statistikos departamentas, tarptautinės institucijos, visuomenė; vidurinio ir žemiausiojo lygių –

asignavimų valdytojai, savivaldybių administracijos, Finansų ministerija ir kitos įstaigos, turėsiančios rengti savo įstaigos finansinių ataskaitų rinkinį ir (arba) viešojo sektoriaus subjektų grupių konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį, taip pat biudžetinių įstaigų ir viešųjų įstaigų vadovai ir visuomenė.

Punkto pakeitimai:

Nr. [335](#), 2011-03-23, Žin., 2011, Nr. 36-1720 (2011-03-26)

II. ESAMOS BŪKLĖS APŽVALGA

6. Esama Lietuvos viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistema nevientisa. Ji tvarkoma taip:

6.1. Biudžetinės įstaigos tvarko buhalterinę apskaitą modifikuotu pinigų principu.

6.2. Valstybės socialinės apsaugos fondų ir kitų išteklių fondų (išskyrus Valstybinio socialinio draudimo fondą) buhalterinė apskaita tvarkoma pinigų principu.

6.3. Valstybinio socialinio draudimo fondo buhalterinė apskaita tvarkoma kaupimo principu, o finansinės ataskaitos rengiamos pagal Tarptautinių apskaitos standartų valdybos patvirtintus tarptautinius finansinius atskaitomybės standartus.

6.4. Valstybės ir savivaldybių biudžetų vykdymo buhalterinė apskaita tvarkoma pinigų principu.

7. Esamos viešojo sektoriaus (išskyrus Valstybinio socialinio draudimo fondą) buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemos trūkumai:

7.1. Biudžetinių įstaigų, savivaldybių, Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir išteklių fondų buhalterinė apskaita ir finansinių ataskaitų rengimas reglamentuoti skirtingai, ir šis reglamentavimas nevisiškai atitinka buhalterinės apskaitos informacijos ir finansinių ataskaitų vartotojų poreikius, tarptautinių apskaitos standartų reikalavimus, yra neaiškus arba jo nepakanka.

7.2. Dalis turto neįtraukiama į buhalterinę apskaitą, todėl neparodoma finansinėse ataskaitose.

7.3. Buhalterinėje apskaitoje ir finansinėse ataskaitose rodoma turto vertė ne visada atitinka tikrąją jo vertę.

7.4. Ne visi įsipareigojimai traukiami į buhalterinę apskaitą, todėl neparodomi finansinėse ataskaitose.

7.5. Ne visas turtas ir ne visi įsipareigojimai teisingai klasifikuojami į ilgalaikius ir trumpalaikius.

7.6. Buhalterinei apskaitai tvarkyti ir finansinėms ataskaitoms rengti naudojama skirtinga programinė įranga, todėl perdavus skirtingai parengtas finansines ataskaitas kito lygio ataskaitų rinkiniui rengti padaugėja rankų darbo, kartu didesnė ir klaidų tikimybė. Dėl to nukenčia gaunamos informacijos kokybė.

8. Dėl šios koncepcijos 7 punkte nurodytų viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemos trūkumų buhalterinės apskaitos informacija ir finansinės ataskaitos tampa nenaudingos jų vartotojams, nes:

8.1. Sprendimai gali būti priimami remiantis informacija, kuri nei išsami, nei objektyvi.

8.2. Neįgyvendinamas vienas iš svarbiausių finansinių ataskaitų tikslų – teikti tikrą ir teisingą informaciją apie turtą, įsipareigojimus, grynąjį turtą (grynasis turtas – po įsipareigojimų padengimo likęs turtas), pajamas ir sąnaudas.

8.3. Viešojo sektoriaus subjektų grupės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys negali būti rengiamas dėl skirtingų apskaitos principų.

9. Viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemos trūkumai minimi ir Valstybės kontrolės išvadoje dėl Lietuvos Respublikos 2003 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos, išvadoje dėl 2003 metų ataskaitos apie valstybei nuosavybės teise priklausančią turtą ir išvadoje dėl Lietuvos Respublikos 2003 metų valstybinės skolos ataskaitos.

10. Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo (Žin., 2001, Nr. [99-3515](#)) 3 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad biudžetinės įstaigos, tvarkydamos apskaitą, vadovaujasi Biudžetinių įstaigų apskaitos standartais, kuriuos tvirtina Finansų ministerija. Biudžetinių įstaigų apskaitos standartai turi būti parengti pagal Tarptautinius viešojo sektoriaus apskaitos standartus ir kitą Tarptautinės apskaitininkų federacijos Viešojo sektoriaus komiteto rengiamą metodiką (nurodymus, studijas). Biudžetinių įstaigų apskaitos standartų parengimas neišspręstų esamų biudžetinių įstaigų, savivaldybių, išteklių fondų buhalterinės apskaitos ir finansinių ataskaitų rengimo problemų. Dėl to, taip pat siekiant pašalinti šios koncepcijos 7 punkte nurodytus trūkumus siūloma vykdyti viešojo

sektoriaus buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemos reformą (toliau vadinama – reforma).

III. UŽSIENIO VALSTYBIŲ PATIRTIS

11. Daugelis Europos Sąjungos valstybių narių jau reformavo arba reformuoja viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemas, viešajame sektoriuje pereidamos nuo apskaitos pinigų principu prie apskaitos kaupimo principu. Apskaita kaupimo principu pranašesnė už apskaitą pinigų principu, nes teikia išsamesnės informacijos vartotojams.

12. Per pastaruosius kelis dešimtmečius prie viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos tvarkymo ir finansinių ataskaitų rengimo kaupimo principu pereina vis daugiau valstybių (Jungtinė Karalystė, Prancūzija, Švedija, Suomija, Kanada, Australija, Naujoji Zelandija, JAV, Graikija, Šveicarija ir kitos). Kiekvienoje valstybėje egzistavo skirtingos finansų valdymo, šalies administravimo sistemos, istoriškai buvo susiklostę skirtingi apskaitos ir biudžeto sudarymo reglamentavimo pagrindai, todėl kiekvienoje jų apskaitos sistemų reformos vyko skirtingai.

13. Kai kurios valstybės (Australija, Naujoji Zelandija, Jungtinė Karalystė, Šveicarija) ne tik perėjo prie buhalterinės apskaitos tvarkymo ir finansinių ataskaitų rengimo kaupimo principu, bet ši principą taiko ir sudarydamos biudžetą.

14. Daugelis valstybių, taikančių kaupimo principą, rengia centrinės valdžios konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį (į jį nepatenka vietos savivaldos finansinių ataskaitų rinkinys).

IV. REFORMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

15. Reformos tikslas – sudaryti teises, administracines, finansines sąlygas visame viešajame sektoriuje pereiti prie apskaitos tvarkymo kaupimo principu. Kaupimo principo taikymas pagerintų valstybės išteklių valdymą ir naudojimą, teiktų išsamesnę ir objektyvesnę informaciją jos vartotojams, o tai leistų užtikrinti priimamų ekonominių sprendimų pagrįstumą ir kokybę, sudarytų sąlygas efektyviau atlikti finansų kontrolę visais valdymo lygiais.

16. Siekiant reformos tikslo, reikės įgyvendinti šiuos pagrindinius uždavinius:

16.1. reglamentuoti buhalterinės apskaitos tvarkymą kaupimo principu, taip pat finansinių ataskaitų rinkinio ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio rengimą ir teikimą;

16.2. tobulinti finansinių ataskaitų rengėjų ir jų vartotojų kvalifikaciją, kad jie sugebėtų tvarkyti apskaitą kaupimo principu;

16.3. suderinti buhalterinės apskaitos tvarkymo, finansinių ataskaitų ir valdymo ataskaitų rengimo principus;

16.4. optimizuoti informacijos kaupimo, apdorojimo ir teikimo sistemas ir procesus.

V. REFORMOS ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS IR JŲ VYKDYMAS

17. Reformos įgyvendinimo priemonės turėtų būti vykdomos etapais. Pirmajame etape turėtų būti parengtos pagrindinės reformos įgyvendinimo priemonės, antrajame etape – priimti sprendimai dėl reformos įgyvendinimo organizacinių priemonių, atsakomybės už priemonių įgyvendinimą, apskaitos procesų automatizavimo naudojant informacines technologijas, apskaitos duomenų vientisumo ir patikimumo užtikrinimo siekiant buhalterinę apskaitą tvarkyti pagal viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartų (toliau vadinama – Standartai), patvirtintų finansų ministro įsakymais, reikalavimus, rengiamos ir konsoliduojamos finansinės ir biudžeto vykdymo ataskaitos. Už reformos įgyvendinimo priemonių vykdymą atsako subjektai, nurodyti Viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemos reformos įgyvendinimo priemonių plane, pateiktame šios koncepcijos priede.

Punkto pakeitimai:

Nr. [335](#), 2011-03-23, *Žin.*, 2011, Nr. 36-1720 (2011-03-26)

18. Pagal reformos pirmojo etapo įgyvendinimo priemones skiriamos šios pagrindinės sritys:

18.1. būtinų teisės aktų, reglamentuojančių viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos tvarkymą ir finansinių ataskaitų rengimą kaupimo principu, parengimas;

18.2. informacinių technologijų naudojimo optimizavimo rekomendacijų parengimas.

19. Baigiant vykdyti pirmojo etapo priemones ir analizuojant jų rezultatus, turėtų būti rengiamos antrojo etapo priemonės, kurios apimtų:

19.1. reformos praktinio įgyvendinimo proceso koordinavimą ir kontrolę;

19.2. viešojo sektoriaus subjektų organizacinių sprendimų dėl reformos įgyvendinimo priemonių priėmimą;

19.3. viešojo sektoriaus subjektų sprendimus dėl apskaitos procesų ir susijusių su apskaita duomenų teikimo automatizavimo priemonių taikymo, taikytino modelio ir jo diegimo laikotarpio;

19.4. bendros konsolidavimo informacinės sistemos diegimą.

VI. PERĖJIMO PRIE KAUPIMO PRINCIPO PRANAŠUMAI

20. Kaupimo principu parengtas finansinių ataskaitų rinkinys apima pajamas, sąnaudas, turtą, įsipareigojimus ir grynąjį turtą. Finansinių ataskaitų rinkinį, parengtą kaupimo principu, pagal tarptautinius viešojo sektoriaus apskaitos Standartus turėtų sudaryti finansinės būklės ataskaita arba balansas, finansinės veiklos rezultatų ataskaita, grynojo turto arba nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita, pinigų srautų ataskaita ir finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas.

21. Finansinių ataskaitų, parengtų kaupimo principu, pranašumas tas, kad jos:

21.1. parodo tikrą ir teisingą esamą finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus per tam tikrą laikotarpį. Išsamus turto ir įsipareigojimų pateikimas leidžia nustatyti, kiek ateityje reikės skirti lėšų turto naudingosioms savybėms palaikyti ir įsipareigojimams vykdyti;

21.2. parodo, iš kokių šaltinių – nuosavų išteklių ar skolintų lėšų – finansuojama valstybės ir savivaldybių veikla;

21.3. padeda teikti išsamią ir objektyvią informaciją, kuri leidžia biudžetines įstaigas vertinti ne pagal tai, kaip gebama kontroliuoti išlaidas, bet ar gerai dirbama, ar rezultatai pasiekiami ekonomiškiausiu būdu;

21.4. sudaro sąlygas racionaliau planuoti, o tai leidžia nustatyti, kiek ateityje bus realių įsipareigojimų, kuriems vykdyti prireiks papildomų finansinių išteklių, arba kiek esamų finansinių išteklių reikės perskirstyti;

21.5. padeda nustatyti apyvartinio kapitalo valdymo efektyvumą.

VII. PERĖJIMO PRIE KAUPIMO PRINCIPO SUNKUMAI

22. Perėjimas prie buhalterinės apskaitos tvarkymo ir finansinių ataskaitų rengimo kaupimo principu susijęs su šiais sunkumais:

22.1. Padidės sistemos sukūrimo, įdiegimo ir palaikymo sąnaudos, nes reikės:

22.1.1. identifikuoti ir įvertinti esamą turtą, kurio apskaita netvarkoma;

22.1.2. sukurti apskaitos politiką ir buhalterinės apskaitos tvarkymo, finansinių ataskaitų rengimo ir teikimo procedūras;

22.1.3. pertvarkyti arba įsigyti naujas kompiuterio apskaitos programas;

22.1.4. tobulinti ne tik finansinių ataskaitų rengėjų, bet ir finansinių ataskaitų vartotojų kvalifikaciją.

22.2. Perėjimas prie buhalterinės apskaitos tvarkymo ir finansinių ataskaitų rengimo kaupimo principu vyks palaipsniui, todėl tam tikru pereinamuoju laikotarpiu informacija bus rengiama skirtingais apskaitos principais, nebus įmanoma palyginti kelių laikotarpių finansinių ataskaitų rinkinio.

22.3. Didės apskaitos specialistų kvalifikacijos reikalavimai, mokymo poreikis.

22.4. Pereinamasis laikotarpis bus gana ilgas.

22.5. Neišvengiamas apskaitos sistemos, skirtos biudžeto vykdymui prižiūrėti, dubliavimas arba kitimas. Pereinamuoju laikotarpiu neišvengiamas apskaitos dvigubėjimas (t. y. būtų rengiamas valstybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinys kaupimo principu, o už biudžetą atsiskaitoma pinigų principu). Ateityje galima būtų svarstyti ir biudžeto sudarymą ir atsiskaitymą už jo vykdymą kaupimo principu. Būtina sukurti ir visų apskaitos informacijos naudojimo lygių atsiskaitomybės ir informacijos tvarkymo ir teikimo sistemą, taip pat nustatyti valstybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio rengimo organizavimo tvarką.

VIII. ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ ĮTRAUKIMAS Į APSKAITĄ IR FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINĮ

23. Vienas iš svarbiausių klausimų – ilgalaikio materialiojo turto apskaita. Įgyvendinant reformą, visas ilgalaikis turtas turi būti parodytas jį valdančio, naudojančio ir juo disponuojančio nuosavybės arba patikėjimo teise subjekto finansinės būklės ataskaitoje (balanse).

24. Apskaitos tikslais Standartuose būtų galima nurodyti pagrindines ilgalaikio materialiojo turto grupes, tokias kaip žemė ir vandens telkiniai, infrastruktūros turtas, pastatai, statiniai, mašinos ir įrengimai, kitas ilgalaikis materialusis turtas, nebaigta statyba, išankstiniai mokėjimai už ilgalaikį materialųjį turtą, vertybės.

25. Viena iš pagrindinių ilgalaikio materialiojo turto esamos apskaitos problemų ta, kad dalis ilgalaikio materialiojo turto (pavyzdžiui, dalis kelių, žemės, miškų ir panašiai) neištraukta į apskaitą ir finansines ataskaitas, o dalis įtraukta neteisingai. Dalis ilgalaikio materialiojo turto rodoma indeksuota verte, kita dalis – įsigijimo verte, tačiau pagal tarptautinius viešojo sektoriaus apskaitos standartus leidžiama rodyti ilgalaikį materialųjį turtą įsigijimo verte arba perkainota verte. Perkainojimas pagal tarptautinius viešojo sektoriaus apskaitos standartus turi būti atliekamas periodiškai. Indeksuoti pagal juos neleidžiama, nes tai neparodo konkretaus turto vieneto tikrosios vertės.

26. Kad finansinės ataskaitos tikrai ir teisingai parodytų finansinę būklę, visas viešajam sektoriui priklausantis turtas turi būti įtrauktas į buhalterinę apskaitą. Tam reikia visas turto grupes apimančių valstybės registrų, kuriuose būtų kaupiama visa informacija apie turto vienetų: tokio turto natūrinis matas ir kiekinė išraiška, įsigijimo ar pasigaminimo savikaina, jeigu ją galima nustatyti, turto vertė, jeigu turtas nuvertėjo, nusidėvėjimo normatyvai, jeigu tokio turto nusidėvėjimas skaičiuojamas, įsigijimo ir perleidimo datos, buvimo ar naudojimo vieta, turto vieneto sudėtis ir kita informacija. Kad visas turtas būtų įtrauktas į valstybės registrus, būtina jį inventorizuoti tiek kiekiu, tiek vertine išraiška. Valstybės turto paiešką turto registruose turėtų užtikrinti numatoma sukurti valstybės turto informacinė paieškos sistema.

27. Ilgalaikis materialusis turtas pirminio pripažinimo momentu apskaitoje turi būti registruojamas įsigijimo ar pasigaminimo savikaina. Visą turtą apskaitoje rodyti įsigijimo ar pasigaminimo arba dar vadinama istorine savikaina būtų neteisinga, nes taip būtų iškreipta valstybei ir savivaldybėms priklausančio turto tikroji vertė, o neteisingos vertės naudojimas priimant su turto valdymu, naudojimu ir disponavimu juo susijusius sprendimus tik sunkintų turto valdymą. Todėl Standartuose, nustatančiuose ilgalaikio materialiojo turto apskaitos tvarką, numatyta, kad taikant Standartus pirmą kartą teisės aktai gali numatyti papildomų turto įvertinimo reikalavimų. Po pirminio pripažinimo ilgalaikis materialusis turtas, išskyrus žemę, kilnojamąsias, nekilnojamąsias kultūros vertybes ir kitas vertybes, finansinėse ataskaitose turi būti rodomas įsigijimo savikaina, atėmus sukauptas nusidėvėjimo ir turto nuvertėjimo sumas. Žemė, kilnojamąsios, nekilnojamąsios kultūros vertybės ir kitos vertybės po pirminio pripažinimo finansinėse ataskaitose turi būti rodomi tikrąja verte.

28. Viešojo sektoriaus subjektų finansinėse ataskaitose turėtų būti parodyti visi įsiskolinimai ir įsipareigojimai, įskaitant atidėjinius ir neapibrėžtuosius įsipareigojimus, o viešojo sektoriaus konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinyje turi būti parodoma visa viešojo sektoriaus skola, atskleistas neapibrėžtasis turtas ir neapibrėžtieji įsipareigojimai.

IX. KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIŲ RENGIMAS

29. Numatoma, kad viešojo sektoriaus konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį sudarys tarptautinių viešojo sektoriaus apskaitos standartų reglamentuojamos ataskaitos:

29.1. finansinės būklės ataskaita (balansas) – finansinė ataskaita, kurioje parodomas visas konsoliduotas viešojo sektoriaus turtas, nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną;

29.2. veiklos rezultatų ataskaita – finansinė ataskaita, kurioje nurodomos per visą ataskaitinį laikotarpį viešojo sektoriaus uždirbtos pajamos, patirtos sąnaudos ir gauti veiklos rezultatai;

29.3. grynojo turto pokyčių ataskaita – finansinė ataskaita, kurioje pateikiama informacija apie grynojo turto (nuosavo kapitalo) pokyčius per ataskaitinį laikotarpį;

29.4. pinigų srautų ataskaita – finansinė ataskaita, kurioje nurodomos viešojo sektoriaus ataskaitinio laikotarpio pinigų ir pinigų ekvivalentų įplaukos ir išmokos;

29.5. aiškinamasis raštas – neatskiriama finansinių ataskaitų rinkinio dalis, kurioje pateikiama informacija apie svarbiems finansinių ataskaitų straipsniams taikytus principus ir atskleidžiama papildoma svarbi, patikima ir objektyvi informacija, nepateikta minėtose finansinėse ataskaitose.

30. Galimi tokie konsolidavimo etapai:

30.1. pereinamasis etapas – pradėjus taikyti Standartus, būtų pradėti rengti bandomieji viešojo sektoriaus subjektų grupių ir savivaldybių konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkiniai;

30.2. antrasis etapas – įsigaliojus visiems Standartams, būtų rengiami viešojo sektoriaus subjektų grupių, valstybės, visų savivaldybių, Valstybinio socialinio draudimo fondo ir Privalomojo sveikatos draudimo fondo konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkiniai;

30.3. galutinis etapas – būtų rengiamas viso viešojo sektoriaus subjektų jungtinis konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys (nacionalinis finansinių ataskaitų rinkinys), kurį sudarytų visų savivaldybių, Valstybinio socialinio draudimo fondo, Privalomojo sveikatos draudimo fondo ir valstybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkiniai, teikiami kaip vieno viešojo sektoriaus subjekto finansinių ataskaitų rinkinys. Toks viešojo sektoriaus subjektų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys parodytų visą valstybės ir savivaldybių kontroliuojamą turtą, viešojo sektoriaus subjektų įsipareigojimus, grynąjį turtą, veiklos rezultatą ir pinigų srautus per ataskaitinį laikotarpį.

Pavadinimo pakeitimai:

Nr. [335](#), 2011-03-23, *Žin.*, 2011, Nr. 36-1720 (2011-03-26)

X. PIRMOJO REFORMOS ETAPO ORGANIZAVIMAS

31. Pirmojo reformos etapo įgyvendinimo priemonėms koordinuoti iki šio etapo pabaigos sudaroma Viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemos reformos koordinavimo ir priežiūros komisija, atsakinga už strateginį vadovavimą pirmajam reformos etapui ir bendrą pirmojo reformos etapo eigos priežiūrą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [335](#), 2011-03-23, *Žin.*, 2011, Nr. 36-1720 (2011-03-26)

32. Tam tikrų pirmojo reformos etapo įgyvendinimo priemonių įgyvendinimui organizuoti ir rezultatų priežiūrai atlikti numatoma sudaryti atitinkamas darbo grupes iš kompetentingų valstybės institucijų, profesinių organizacijų atstovų ir mokslo ir studijų institucijų personalo atstovų.

Punkto pakeitimai:

Nr. [335](#), 2011-03-23, *Žin.*, 2011, Nr. 36-1720 (2011-03-26)

33. Kai kurioms pirmojo reformos etapo įgyvendinimo priemonėms vykdyti numatoma pirkti paslaugas. Pasitelkus išorės paslaugų teikėjus, priemonės būtų įgyvendinamos sparčiau ir efektyviau, be to, specializuotas paslaugas teikiančių ūkio subjektų darbuotojų turimos tarptautinių standartų ir užsienio valstybių praktikos žinios, stipri techninė bazė užtikrintų geresnę paslaugų kokybę. Išorės paslaugų teikėjams numatoma pavesti šiuos darbus (bet tuo neapsiriboti):

33.1. parengti Standartų projektus;

33.2. atsižvelgiant į Standartų reikalavimus ir finansinių ataskaitų struktūrą, parengti viešojo sektoriaus bendrojo sąskaitų plano projektą;

33.3. atsižvelgiant į Standartų reikalavimus ir finansinių ataskaitų struktūrą, parengti pavyzdinių buhalterinės apskaitos vadovų (toliau vadinama – apskaitos vadovai) projektus šiems viešojo sektoriaus subjektams: biudžetinėms įstaigoms, savivaldybėms, išteklių fondams ir valstybės išdui, taip pat viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinių konsolidavimo metodiką (toliau vadinama – konsolidavimo metodika), viešojo sektoriaus bendrojo sąskaitų plano naudojimo rekomendacijas ir finansinių ataskaitų formų pildymo rekomendacijas;

33.4. parengti medžiagą, skirtą biudžetinių įstaigų darbuotojams mokyti dirbti pagal įsigaliojusius Standartus; surengti seminarus lektoriams, kurie mokys dirbti pagal Standartus, ir viešojo sektoriaus subjektų atstovų grupei;

33.5. atlikti viso viešojo sektoriaus informacinių technologijų sistemų ir apskaitai tvarkyti naudojamos programinės įrangos diagnostinę inventorizaciją (tyrimą);

33.6. parengti informacinių technologijų sistemų ir apskaitai tvarkyti naudojamos programinės įrangos optimizavimo plano projektą;

33.7. (neteko galios). Nr. [335](#), 2011-03-23, *Žin.*, 2011, Nr. 36-1720 (2011-03-26)

Punkto pakeitimai:

Nr. [335](#), 2011-03-23, *Žin.*, 2011, Nr. 36-1720 (2011-03-26)

34. Standartų ir jų pakeitimo projektus rengia Finansų ministerijos specialistai. Standartų taryba svarsto Standartų projektus ir teikia pastabas ir pasiūlymus Finansų ministerijai, kuri atsakinga už Standartų projektų tvirtinimą. Standartų tarybą sudaro valstybės institucijų atstovai, profesionalai (t. y. buhalteriai), ekspertai, mokslo ir studijų institucijų personalo atstovai.

Punkto pakeitimai:

Nr. [335](#), 2011-03-23, *Žin.*, 2011, Nr. 36-1720 (2011-03-26)

35. Pagal Standartus turės būti rengiami biudžetinių įstaigų, išteklių fondų, mokesčių fondų, viešųjų įstaigų finansinių ataskaitų rinkiniai ir viešojo sektoriaus subjektų grupių, valstybės, savivaldybių konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkiniai.

Punkto pakeitimai:

Nr. [335](#), 2011-03-23, *Žin.*, 2011, Nr. 36-1720 (2011-03-26)

Papildyta XI skyriumi:

Nr. [335](#), 2011-03-23, *Žin.*, 2011, Nr. 36-1720 (2011-03-26)

XI. ANTROJO REFORMOS ETAPO ORGANIZAVIMAS

36. Antrojo reformos etapo įgyvendinimo priemonių vykdymą koordinuoja ir prižiūri Finansų ministerija.

Finansų ministerija renka informaciją apie reformos vykdymo eigą ir atsižvelgdama į ją, kintančią valstybės ekonomikos ir finansų būklę teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei pasiūlymus dėl reformos įgyvendinimo priemonių tikslinimo ar papildymo naujomis priemonėmis.

37. Finansų ministerija teikia viešojo sektoriaus subjektų specialistams konsultacijas su Standartų taikymu, finansų valdymo ir apskaitos informacinių sistemų (toliau vadinama – FVAIS) diegimu ir taikymu susijusiais klausimais.

Siekiant tobulinti viešojo sektoriaus subjektų darbuotojų gebėjimus ir kompetenciją su reformos įgyvendinimu susijusiose srityse ir efektyviau teikti operatyvias konsultacijas viešojo sektoriaus subjektų ir jų grupių ataskaitų rinkinius rengiantiems viešojo sektoriaus subjektų specialistams, Finansų ministerijoje 2010–2013 metais veiks iš Finansų ministerijos specialistų ir pasitelktų išorės paslaugų teikėjų sudarytas konsultacinis centras (toliau vadinama – konsultacinis centras), kuris konsultuos viešojo sektoriaus subjektų specialistus su Standartų taikymu, FVAIS diegimu ir taikymu susijusiais klausimais. Konsultacinis centras nebus atskiras Finansų ministerijos struktūrinis vienetas. Konsultacinis centras kuriamas kaip projektinė veikla, apimanti konsultacijų teikimą telefonu ir raštu, seminarų ir tikslinių konsultacijų organizavimą ir vedimą, konsultacinės medžiagos duomenų bazės sukūrimą ir skelbimą viešai. Įgyvendinus projektą, numatoma užtikrinti konsultacinės veiklos tęstinumą, pasinaudoti Finansų ministerijos specialistų sukaupta patirtimi ir projektą įgyvendinant įsigyta programine įranga.

38. Kad atnaujinant Standartus būtų atsižvelgiama į įvairių viešojo sektoriaus subjektų specifiką, finansinių ataskaitų vartotojų interesus, perimama kitų apskaitos standartų (tarptautiniai viešojo sektoriaus apskaitos standartai, tarptautiniai finansinės atskaitomybės standartai, verslo apskaitos standartai) rengimo patirtis, Standartų atnaujinimo procese turi būti atstovaujama įvairių viešojo sektoriaus subjektų interesams. Šiuo tikslu finansų ministras sudaro kolegialų patariamąjį organą – Standartų komitetą, atsakingą už Finansų ministerijos specialistų parengtų Standartų projektų svarstymą, pasiūlymų dėl Standartų tobulinimo teikimą Finansų ministerijai, sudėtingų klausimų, į kuriuos Standartuose ir apskaitos vadovuose nėra aiškaus atsakymo, nagrinėjimą ir pasiūlymų teikimą. Standartų komiteto sudėtį, funkcijas ir sprendimų priėmimo tvarką nustato finansų ministras.

39. Pradedant taikyti pirmojo reformos etapo įgyvendinimo priemonių rezultatus, valstybės išteklių naudojimo veiksmingumas užtikrinamas laikantis šių veiklos išlaidų mažinimo ir veiklos efektyvumo didinimo principų:

39.1. Centralizavimo principo, kai:

39.1.1. centralizuojamos arba iš dalies centralizuojamos viešojo sektoriaus subjektų grupės apskaitos tvarkymo ir ataskaitų rengimo funkcijos;

39.1.2. diegiamos centralizuotos arba iš dalies centralizuotos FVAIS ir centralizuojama viešojo sektoriaus subjektų grupės FVAIS administravimo ir palaikymo funkcija. Centralizuota laikoma tokia informacinė sistema, kurią įdiegia ir palaiko vienas iš viešojo sektoriaus subjektų grupės subjektų, o naudoja visi šią grupę sudarantys subjektai. Informacinė sistema, kurią naudoja tik dalis viešojo sektoriaus subjektų grupės subjektų, laikoma iš dalies centralizuota.

39.2. Finansų valdymo ir apskaitos procesų suvienodinimo principo, kai viešojo sektoriaus subjektų grupės subjektai suvienodina su apskaitos ir finansų valdymo veikla susijusius procesus. Tam viešojo sektoriaus subjektų grupės subjektams rekomenduojama parengti standartizuotą apskaitos ir procedūrų vadovą, kurį taikytų kiekvienas grupės subjektas ir patvirtintų visi šios grupės subjektų vadovai.

39.3. FVAIS standartizavimo principo, kai viešojo sektoriaus subjektų grupių subjektai, naudojantys Valstybės biudžeto, apskaitos ir mokėjimų sistemą (toliau vadinama – VBAMS) ir neturintys specifinių poreikių, t. y. kurie dėl FVAIS funkcijų, jos našumo ir saugumo reikalavimų, taip pat veiklos specifikos gali naudoti suvienodintus finansų valdymo ir apskaitos procesus ir FVAIS standartizuotą versiją, tvarkydami savo apskaitą ir sudarydami ataskaitas, naudojami Finansų ministerijos parengta FVAIS standartizuota versija (išskyrus darbo užmokesčio skaičiavimo funkcinę sritį) ir vadovaujasi sau pritaikytu Finansų ministerijos parengtu standartizuotu apskaitos ir procedūrų vadovu, arba kai kiti viešojo sektoriaus subjektų grupių subjektai savo sprendimu naudojami kitų subjektų parengta FVAIS standartizuota versija.

39.4. Kompetencijos centrų kūrimo ir naudojimo principo, kai viešojo sektoriaus subjektai, turintys techninių pajėgumų ir kvalifikuotą personalą, atlieka šias funkcijas:

39.4.1. inicijuoja ir vykdo kitiems savo veiklos specifika panašiams, t. y. atliekantiems panašaus pobūdžio ūkines operacijas, viešojo sektoriaus subjektams naudoti tinkamos FVAIS, kuri gali būti centralizuota arba iš dalies centralizuota, kūrimo ir diegimo projektą;

39.4.2. užtikrina įdiegtos centralizuotos informacinės sistemos administravimą ir (arba) palaikymą kitiems viešojo sektoriaus subjektams arba jų grupėms;

39.4.3. teikia pagalbą Standartų taikymo, apskaitos organizavimo ir procesų suvienodinimo klausimais grupę sudarantiems viešojo sektoriaus subjektams.

39.5. Apskaitos ir finansų valdymo paslaugų ir FVAIS naudojimo paslaugos pirkimo iš išorės paslaugų teikėjo (kuris gali būti viešojo arba privačiojo sektoriaus subjektas), kai šių paslaugų pirkimas neprieštarauja teisės aktams, principo.

40. Viešojo sektoriaus subjektais ir jų grupėmis, turinčiais specifinių poreikių, šioje koncepcijoje laikomi tokie viešojo sektoriaus subjektai ir jų grupės, kurie dėl FVAIS funkcijų, jos našumo ir saugumo reikalavimų, taip pat veiklos specifikos negali naudoti suvienodintų finansų valdymo ir apskaitos procesų ir FVAIS standartizuotos versijos, taip pat viešojo sektoriaus subjektai, kurie jau yra įdiegę FVAIS, tinkamą apskaitai tvarkyti kaupimo principu.

41. Savivaldybėms, atsižvelgiant į jų dydį, gebėjimus naudoti informacines technologijas, kurti ir palaikyti veikiančias informacines sistemas, rekomenduojami šios koncepcijos 39.1, 39.2, 39.4 ir 39.5 punktuose nurodyti principai.

42. Veiklos išlaidų mažinimo ir veiklos efektyvumo didinimo principais pagrįstiems sprendimams teikiama pirmenybė planuojant finansavimą jų įgyvendinimo priemonėms, jeigu tenkinamos šios sąlygos:

42.1. užtikrinama geresnė funkcijų atlikimo kokybė ir didesnis jų efektyvumas nurodant konkrečius siekiamus gerinimo rodiklius;

42.2. daromas teigiamas poveikis valstybės ir savivaldybių finansams – mažinamos finansų valdymo ir apskaitos funkcijų atlikimo, FVAIS kūrimo, diegimo, administravimo ir palaikymo išlaidos.

43. Sprendimus dėl veiklos išlaidų mažinimo ir veiklos efektyvumo didinimo principų diegimo viešojo sektoriaus subjektų grupei priima ir už šių principų diegimą atsako už III lygio konsoliduotųjų finansinių ataskaitų parengimą atsakingas viešojo sektoriaus subjektas, įtrauktas į Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus subjektų grupių konsoliduotosioms ataskaitoms rengti sudėtį (toliau vadinama – konsoliduojantysis subjektas), kurią vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. liepos 16 d. nutarimu Nr. 730 „Dėl Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus subjektų grupių finansinėms ataskaitoms konsoliduoti sudėties ir viešojo sektoriaus subjektų, atsakingų už konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių rengimą, nustatymo“ (Žin., 2008, Nr. [85-3381](#); 2011, Nr. [15-668](#)) tvirtina finansų ministras. Šis viešojo sektoriaus subjektas gali būti paskirtas atsakingas už veiklos išlaidų mažinimo ir veiklos efektyvumo didinimo principų diegimą kitiems viešojo sektoriaus subjektams, nefinansuojamiems iš šio viešojo sektoriaus subjekto asignavimų.

44. Veiklos išlaidų mažinimo ir veiklos efektyvumo didinimo principus viešojo sektoriaus subjektai ir jų grupės įgyvendina taip:

44.1. viešojo sektoriaus subjektams ir jų grupėms, turintiems specifinių poreikių, rekomenduojama taikyti šios koncepcijos 39.1 ir 39.2 punktuose nurodytus principus;

44.2. veiklos specifika panašioms viešojo sektoriaus subjektams, naudojančioms VBAMS ir neturinčioms specifinių poreikių, rekomenduojama taikyti šios koncepcijos 39.1, 39.2 ir (arba) 39.3 punktuose nurodytus principus;

44.3. veiklos specifika skirtingiems viešojo sektoriaus subjektams, naudojančioms VBAMS ir neturinčioms specifinių poreikių, rekomenduojama taikyti šios koncepcijos 39.3 punkte nurodytą principą.

45. Veiklos išlaidų mažinimo ir veiklos efektyvumo didinimo principai netaikomi centralizuotai Viešojo sektoriaus apskaitos konsolidavimo informacinei sistemai (toliau – VSAKIS), kuri diegiama Finansų ministerijoje ir kuria naudosis visi viešojo sektoriaus subjektai, teiksiantys finansinių ataskaitų duomenis konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkiniams parengti ir (arba) rengiantys konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinius, taip pat rengiantys konsoliduotąsias finansines ataskaitas.

46. Viešojo sektoriaus subjektai pradeda tvarkyti buhalterinę apskaitą ir rengti finansines ataskaitas pagal Standartus teisės aktų nustatytais terminais, net jeigu FVAIS, skirtos buhalterinei apskaitai tvarkyti ir finansinėms ataskaitoms rengti pagal Standartus, dar neįdiegtos.

47. Viešojo sektoriaus subjektai, iki Standartų taikymo pradžios neįdiegę (nepritaikę) FVAIS apskaitai tvarkyti pagal Standartų reikalavimus, apskaitą tvarko ir ataskaitas rengia naudodami turimas informacines sistemas ir turimus pajėgumus.

48. Viešojo sektoriaus subjektų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkiniai rengiami naudojantis centralizuota VSAKIS ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. liepos 16 d. nutarimu Nr. 730.

Viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemos reformos koncepcijos priedas

VIEŠOJO SEKTORIAUS BUHALTERINĖS APSKAITOS IR FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS SISTEMOS REFORMOS ĮGYVENDINIMO PRIEMONIŲ PLANAS

Priemonės pavadinimas	Atsakingas vykdytojas	Įvykdymo terminas	Pastabos
I. VIEŠOJO SEKTORIAUS BUHALTERINĖS APSKAITOS IR FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS SISTEMOS REFORMOS PIRMOJO ETAPŲ ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS			
1. Parengti ir patvirtinti finansų ministro įsakymu viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus (toliau vadinama – Standartai)	Finansų ministerija	2005–2008 metai	iš viso turėtų būti parengti 26 Standartai
2. Atsižvelgiant į numatomus Standartų reikalavimus ir finansinių ataskaitų struktūrą, parengti viešojo sektoriaus bendrąjį subjektų sąskaitų planą	Finansų ministerija	2005 metai	planas turėtų būti parengtas taip, kad leistų sudaryti ne tik pavienio viešojo sektoriaus subjekto konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį, bet ir apibendrinti duomenis finansinėms ir biudžeto vykdymo ataskaitoms rengti: pagal tą patį sąskaitų planą būtų rengiamos ir finansinės ataskaitos, ir biudžeto vykdymo ataskaitos
3. Parengti ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei pateikti Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo projektą	Finansų ministerija	2006 metai	nustatyti įstatyme viešojo sektoriaus finansinių ataskaitų rinkinio sudėtį, finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų sudarymo reikalavimus, finansinių ataskaitų rinkinio ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio sudėtį, atsakomybę už šių ataskaitų rinkinių sudarymą ir pateikimą
4. Suderinti teisės aktus su Standartais – parengti ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei pateikti Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo ir kitų teisės aktų (kad jų nuostatos leistų taikyti kaupimo principą) pakeitimo projektus	Finansų ministerija	2006–2008 metai	pakeisti įstatyme nurodytus biudžetinių įstaigų apskaitos standartus viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais ir suderinti jo nuostatas su Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo nuostatomis

Priemonės pavadinimas	Atsakingas vykdytojas	Įvykdymo terminas	Pastabos
5. Parengti ir kaip informacinį pranešimą Finansų ministerijos tinklalapyje paskelbti konsolidavimo vadovą	Finansų ministerija	2008 metai	konsolidavimo vadove pateikiama viešojo sektoriaus finansinių ataskaitų konsolidavimo schema (apskaitos informacijos ir finansinių ataskaitų srautų sistema, apimanti informacijos šaltinius, aiškinanti tarpusavio ryšius kaupiant ir perduodant informaciją iš vieno apskaitos lygio kitam), konsolidavimo principai ir konsolidavimo procedūros viešojo sektoriaus subjektams kiekvienu konsolidavimo lygiu
6. Atsižvelgiant į Standartų reikalavimus ir finansinių ataskaitų struktūrą, parengti ir kaip informacinį pranešimą Finansų ministerijos tinklalapyje paskelbti:			
6.1. pavyzdinį biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos vadovą	Finansų ministerija	2008 metai	apskaitos vadove pateikiami apskaitos politikos ir tam tikrų finansinių ataskaitų elementų apskaitos principai, ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių registravimo buhalterinėse sąskaitose rekomendacijos, finansinių ataskaitų rinkinys
6.2. pavyzdinį savivaldybių buhalterinės apskaitos vadovą	Finansų ministerija	2008 metai	apskaitos vadove pateikiami apskaitos politikos ir tam tikrų finansinių ataskaitų elementų apskaitos principai, ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių registravimo buhalterinėse sąskaitose rekomendacijos, finansinių ataskaitų rinkinys
6.3. pavyzdinį išteklių fondų buhalterinės apskaitos vadovą	Finansų ministerija	2008 metai	apskaitos vadove pateikiami apskaitos politikos ir tam tikrų finansinių ataskaitų elementų apskaitos principai, ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių registravimo buhalterinėse sąskaitose rekomendacijos, finansinių ataskaitų rinkinys
6.4. pavyzdinį Valstybinio socialinio draudimo fondo buhalterinės apskaitos vadovą	Finansų ministerija, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	2008 metai	apskaitos vadove pateikiami apskaitos politikos ir tam tikrų finansinių ataskaitų elementų apskaitos principai, ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių registravimo buhalterinėse sąskaitose rekomendacijos, finansinių ataskaitų rinkinys

Priemonės pavadinimas	Atsakingas vykdytojas	Įvykdymo terminas	Pastabos
6.5. pavyzdinį Privalomojo sveikatos draudimo fondo buhalterinės apskaitos vadovą	Finansų ministerija, Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos	2008 metai	apskaitos vadove pateikiami apskaitos politikos ir tam tikrų finansinių ataskaitų elementų apskaitos principai, ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių registravimo buhalterinėse sąskaitose rekomendacijos, finansinių ataskaitų rinkinys
6.6. pavyzdinį valstybės išdo buhalterinės apskaitos vadovą	Finansų ministerija	2008 metai	apskaitos vadove pateikiami apskaitos politikos ir tam tikrų finansinių ataskaitų elementų apskaitos principai, ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių registravimo buhalterinėse sąskaitose rekomendacijos, finansinių ataskaitų rinkinys
6.7. bendrojo sąskaitų plano naudojimo rekomendacijas	Finansų ministerija	2008 metai	rekomendacijose aprašoma kiekviena buhalterinė sąskaita, pateikiama schema, kuriems viešojo sektoriaus subjektams kurios sąskaitos taikomos, ir perėjimo nuo naudojamo sąskaitų plano prie viešojo sektoriaus bendrojo privalomo sąskaitų plano nurodymai
6.8. finansinių ataskaitų formų rengimo rekomendacijas	Finansų ministerija	2008 metai	rekomendacijose pateikiami tam tikrų ataskaitų formų pildymo, informacijos iš buhalterinių sąskaitų perkėlimo į atitinkamus ataskaitų straipsnius nurodymai, aprašomas kiekvienas finansinės ataskaitos straipsnis, nurodoma, kurios buhalterinės sąskaitos į jį patenka
7. Parengti medžiagą, skirtą biudžetinių įstaigų darbuotojams mokyti dirbti pagal įsigaliojusius Standartus	Finansų ministerija	2008 metai	ši medžiaga turi būti paskelbta Finansų ministerijos interneto svetainėje
8. Organizuoti seminarus lektoriams, kurie mokys dirbti pagal Standartus, ir viešojo sektoriaus subjektų buhalteriams	Finansų ministerija	2008 metai	
9. Atlikti valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų informacinių technologijų sistemų ir apskaitai tvarkyti naudojamos programinės įrangos diagnostinę inventorizaciją (tyrimą)	Finansų ministerija	2006–2007 metai	ši priemonė būtina informacijos apdorojimo ir teikimo sistemoms ir procesams optimizuoti; atsižvelgiant į darbo mastą ir sudėtingumą, jai įvykdyti prireiks daug lėšų

Priemonės pavadinimas	Atsakingas vykdytojas	Įvykdymo terminas	Pastabos
10. Parengti ir pateikti Viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemos reformos koordinavimo ir priežiūros komisijai viešojo sektoriaus informacinių technologijų sistemų ir apskaitai tvarkyti naudojamos programinės įrangos optimizavimo plano projektą	Finansų ministerija	2007–2008 metų I ketvirtis	
II. VIEŠOJO SEKTORIAUS BUHALTERINĖS APSKAITOS IR FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS SISTEMOS REFORMOS ANTROJO ETAPŲ ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS			
11. Parengti ir finansų ministro įsakymu patvirtinti biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių ataskaitų formas	Finansų ministerija	2008 metų IV ketvirtis	
12. Nustatyti ir patvirtinti finansų ministro įsakymu viešojo sektoriaus subjektų, kurie pereinamuoju laikotarpiu tvarkys buhalterinę apskaitą pagal Standartus, sąrašą	Finansų ministerija	2008 metų IV ketvirtis	
13. Priimti sprendimus dėl viešojo sektoriaus subjektų grupių sudarymo atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimą „Dėl Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus subjektų grupių konsoliduotosioms ataskaitoms rengti patvirtinimo“	Finansų ministerija, koordinuojantys viešojo sektoriaus subjektai*	2008 metų III ketvirtis	koordinuojantys viešojo sektoriaus subjektai privalo pateikti Finansų ministerijai priemonės vykdymo ataskaitą iki 2008 m. rugsėjo 30 d.

* Viešojo sektoriaus subjektas, koordinuojantis tam tikros viešojo sektoriaus subjektų grupės, kurią sudaro minėto viešojo sektoriaus subjektas ir jam pavaldūs viešojo sektoriaus subjektai, buhalterinės apskaitos informacinės sistemos pritaikymo, diegimo ir (ar) centralizavimo procesus.

Priemonės pavadinimas	Atsakingas vykdytojas	Įvykdymo terminas	Pastabos
14. Atlikti esamų apskaitos informacinių sistemų analizę nustatytoje viešojo sektoriaus subjektų grupėje, įvertinti šios grupės viešojo sektoriaus subjektų turimų apskaitos informacinių sistemų atitiktį veiklos ir apskaitos standartų reikalavimams	koordinuojantis viešojo sektoriaus subjektas	2008 metų III ketvirtis	vertinant naudotis Finansų ministerijos svetainėje paskelbta informacinių sistemų modernizavimo galimumo studijos projekto medžiaga
15. Persvarstyti esamus ir aprašyti siektinus apskaitos ir su apskaita susijusius veiklos procesus, parengti naują sąskaitų planą, apskaitos vadovą ir būtinų automatizuoti ataskaitų ir dokumentų formas, atlikti kitus organizacinius ir parengiamuosius darbus, kurių reikia apskaitos informacinėms sistemoms diegti	koordinuojantis ir (arba) kontroliuojantis viešojo sektoriaus subjektai	2008 metų III ketvirtis	pagal Finansų ministerijos interneto svetainėje paskelbtus pavyzdinius buhalterinės apskaitos vadovus ir sąskaitų planą, likučių perkėlimo iš dabar naudojamo sąskaitų plano sąskaitų į naujojo sąskaitų plano sąskaitas tvarkos aprašą, finansinių ataskaitų formų eilučių ir sąskaitų plano sąskaitų susiejimo tvarkos aprašą, perėjimo prie apskaitos informacinių sistemų planą (vieną iš informacinių sistemų modernizavimo galimumo studijos dalių)
16. Priimti sprendimus dėl apskaitos procesų automatizavimo, viešojo sektoriaus subjekto siekiamos apskaitos informacinės sistemos architektūros	koordinuojantis viešojo sektoriaus subjektas	2008 metų III ketvirtis	priimant sprendimus atsižvelgti į Finansų ministerijos interneto svetainėje paskelbtą viešojo sektoriaus subjektų informacinių sistemų siekiamo modelio ir rekomendacijų dokumentą; viešojo sektoriaus subjektai, išskyrus savivaldybių biudžetines įstaigas, savivaldybių išteklių fondus ir savivaldybių kontroliuojamas sveikatos priežiūros viešąsias įstaigas, privalo iki 2008 m. rugsėjo 30 d. pateikti Finansų ministerijai priemonės įvykdymo ataskaitą
17. Nustatyti, kiek išteklių (lėšų, laiko ir žmonių) prireiks viešojo sektoriaus subjekto pasirinktam apskaitos informacinių sistemų modeliui įdiegti (apskaitos proceso organizavimas ir apskaitos informacinės sistemos diegimas)	koordinuojantis viešojo sektoriaus subjektas, kiti viešojo sektoriaus subjektai	2008 metų rugsėjo 1 d.	viešojo sektoriaus subjektai, išskyrus savivaldybių biudžetines įstaigas, savivaldybių išteklių fondus ir savivaldybių kontroliuojamas sveikatos priežiūros viešąsias įstaigas, privalo iki 2008 m. rugsėjo 1 d. pateikti Finansų ministerijai priemonės įvykdymo ataskaitą
18. Vadovaujantis priimtais sprendimais, įdiegti viešojo sektoriaus subjekto pasirinktą finansų valdymo ir apskaitos informacinę sistemą (toliau vadinama – FVAIS) arba pritaikyti viešojo sektoriaus subjekto turimą apskaitos informacinę sistemą sau ir (arba) kitiems viešojo sektoriaus subjektų grupę sudarantiems viešojo sektoriaus subjektams	viešojo sektoriaus subjektas, kurio vadovas yra valstybės biudžeto asignavimų valdytojas, kiti viešojo sektoriaus subjektai	2008–2012 metai	

Priemonės pavadinimas	Atsakingas vykdytojas	Įvykdymo terminas	Pastabos
19. Įdiegti Finansų ministerijoje centralizuotą konsolidavimo informacinę sistemą, kuria naudosis viešojo sektoriaus subjektai, sudarantys konsoliduotąsias finansines ataskaitas	Finansų ministerija	2008–2012 metai	
20. Konsultuoti viešojo sektoriaus subjektų specialistus su Standartų taikymu ir FVAIS diegimu ir taikymu susijusiais klausimais	Finansų ministerija	2008–2013 metai	teikti su Standartų taikymu, FVAIS diegimu susijusias konsultacijas. Finansų ministerijoje veikia konsultacinis centras
21. Sudaryti Standartų komitetą	Finansų ministerija	2011 metų II ketvirtis	atsižvelgiant į kitų rengiant apskaitos standartus dalyvaujančių kolegialių organų sudėtį, kolegialų patariamąjį organą – Standartų komitetą – turėtų sudaryti viešojo sektoriaus subjektų atstovai, atstovaujantys tam tikroms viešojo sektoriaus subjektų grupėms, Finansų ministerijos specialistai, Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės atstovai, Finansų ministerijoje veikiančio konsultacinio centro veikloje dalyvaujančio išorės paslaugų teikėjo atstovai, profesinių organizacijų atstovai
22. Teikti Finansų ministerijai duomenis apie savo ir kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų atliktus reformos įgyvendinimo darbus	konsoliduojantysis subjektas	2011–2012 metai	Finansų ministerijos prašymu teikti duomenis apie savo ir kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų atliktus reformos įgyvendinimo darbus
23. Įvertinti išteklius, reikalingus apskaitos, finansų valdymo ir FVAIS palaikymo ir administravimo funkcijoms atlikti, ir priimti sprendimus dėl jų optimizavimo	konsoliduojantieji subjektai	2010–2011 metai	konsoliduojantieji subjektai sprendimus dėl apskaitos, finansų valdymo ir FVAIS palaikymo ir administravimo funkcijų atlikimo ir optimizavimo priima patys
24. Įdiegti FVAIS standartizuotą versiją	Finansų ministerija	2010–2011 metai	FVAIS standartizuotą versiją naudos kai kurie viešojo sektoriaus subjektai, naudojantys Valstybės biudžeto, apskaitos ir mokėjimų sistemą ir neturintys specifinių poreikių, savo apskaitai tvarkyti ir ataskaitoms rengti

Priemonės pavadinimas	Atsakingas vykdytojas	Įvykdymo terminas	Pastabos
25. Parengti ir finansų ministro įsakymu patvirtinti Viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinių konsolidavimo metodiką ir Viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinių konsolidavimo tvarkos aprašą, nustatyti viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinių informacijos pateikimo ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių parengimo terminus	Finansų ministerija	2011 metų I ketvirtis	Viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinių konsolidavimo metodika bus skirta viešojo sektoriaus subjektų konsoliduotosioms finansinėms ataskaitoms parengti. Viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinių konsolidavimo tvarkos apraše bus nustatyta konsoliduotųjų finansinių ataskaitų parengimo tvarka. Finansų ministro bus nustatyti tikslūs viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinių informacijos pateikimo ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių parengimo terminai

Plano pakeitimai:

Nr. [335](#), 2011-03-23, Žin., 2011, Nr. 36-1720 (2011-03-26)(papildyta 21-25 punktais)

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [774](#), 2006-08-04, Žin., 2006, Nr. 88-3460 (2006-08-12)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2005 M. BIRŽELIO 29 D. NUTARIMO NR. 718 "DĖL VIEŠOJO SEKTORIAUS BUHALTERINĖS APSKAITOS IR FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS SISTEMOS REFORMOS KONCEPCIJOS IR KOORDINAVIMO IR PRIEŽIŪROS KOMISIJOS SUDARYMO"

2.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [746](#), 2008-07-16, Žin., 2008, Nr. 86-3414 (2008-07-29)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2005 M. BIRŽELIO 29 D. NUTARIMO NR. 718 "DĖL VIEŠOJO SEKTORIAUS BUHALTERINĖS APSKAITOS IR FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS SISTEMOS REFORMOS KONCEPCIJOS IR KOORDINAVIMO IR PRIEŽIŪROS KOMISIJOS SUDARYMO" PAKAITIMO

3.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [335](#), 2011-03-23, Žin., 2011, Nr. 36-1720 (2011-03-26)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2005 M. BIRŽELIO 29 D. NUTARIMO NR. 718 "DĖL VIEŠOJO SEKTORIAUS BUHALTERINĖS APSKAITOS IR FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS SISTEMOS REFORMOS KONCEPCIJOS IR KOORDINAVIMO IR PRIEŽIŪROS KOMISIJOS SUDARYMO" PAKAITIMO

*** Pabaiga ***

Redagavo Aušra Bodin (2011-03-30)

aubodi@lrs.lt